

Årsmelding 2021 for Sara Oust venneforening

Bakgrunnen for Sara Oust venneforening

Sara Oust venneforening ble stiftet 27.11.2019. Det var 15 registrerte stiftere. Foreningens formål er å utvikle interesse for og kunnskap om haugianerkvinnen Sara Oust. Sette verdiene og holdningene fra hennes og haugianerbevegelsen i Nord-Østerdal sitt virke inn i vår tid. Etablering av foreningen fikk «økonomisk drahjelp» av et gavefond etter Olaug og Nils Røe i Tolga kommune. Fondet på ca kr 80 000 hadde retningslinjer for bruk av midlene som tilsa at Sara Oust venneforening ville være riktig målområde.

Styret

Det første ordinære styret ble valgt på årsmøtet den 21.09.2020. Det består av:

Leder Ragnhild Aashaug	Valgt for to år
Inger Karin Røe Ødegård	Valgt for et år
Leif Vingelen, representant for Vingelen skole og barnehage	Valgt for to år
Rolf Norsen	Valgt for to år
Ingrid Petronille Røe	Valgt for et år

Første varamedlem: Gunn Strømsøyen Hvamstad

Andre varamedlem: Torill Storhaug Urset

Styrets sammensetning gjenspeiler ønske om at Sara Oust venneforening skal ha hele regionen som nedslagsfelt.

Aktiviteter som er gjennomført i årsmøteperioden

Styret har hatt 4 styremøter hvor det er planlagt ulike aktiviteter.

Arrangement den 8. mars

Historiker og sosiolog Linda Helen Haukland var engasjert som foredragsholder. Haukland har forsket og skrevet om ulike tema, blant annet den haugianske feminismen og det haugianske familielivet. Det var avtalt samarbeid med Vingelen Bygdekvinnelag og Vingelen skole om et kveldsarrangement med foredrag, underholdning av skolen og servering ved bygdekvinnelaget. Arrangementet måtte dessverre avlyses fordi pandemien medførte usikkerhet og restriksjoner for hvor mange som kunne møtes fysisk. Vi fikk i stedet etablert et samarbeid med Arbeidets Rett hvor de publiserte en sak om Sara Oust. Her ble utstillingen i Vingelen kirke- og skolemuseum viet stor plass. På kvinnedagen strømmet Arbeidets Rett en samtale som redaktør Guri Jortveit hadde med Linda Helen Haukland. Styret er godt fornøyd med at vi fant en løsning for markering som kunne nå ut til omverdenen når muligheten for fysisk møte var så begrenset. Venneforeningen hadde ingen kostnader i forbindelse med arrangementet.

Samarbeid med Vingelen skole og barnehage

Som nevnt ovenfor var det i forbindelse med 8. mars tenkt at Vingelen skole skulle ha en markering av kvinnedagen med utgangspunkt i Sara Ousts historie. Rolf Norsen skulle bidra med teateraktiviteter. Dette måtte legges på is. Skolen har på eget initiativ utviklet et informasjonsopplegg om Sara Oust og den lokale historien i samarbeid med lokale krefter. Det setter venneforeningen stor pris på!

Etablering av Facebookside

Det er etablert en Facebookside som heter Sara Oust venneforening. Der er det lagt ut noe informasjon om venneforeningen, historisk bildemateriale, artikler og annen relevant informasjon. Det var tenkt å utarbeide en plan for innholdsutvikling, men det er behov for å prøve seg litt frem med hvilken informasjon som fungerer i et slikt format.

Bidrag til kortfilm om Sara Oust

Hauge Media står bak dokumentaren om Hans Nilsen Hauge. De har hatt representanter i Vingelen for å gjøre seg kjent med Sara Oust. Venneforeningen har utviklet kontakt med folkene som står bak, noe som resulterte i at de vurderte å legge noen av innspillingene til Vingelen. De var i dialog med Tolga kommune om mulighetene for samarbeid. Begge parter var positivt innstilt, men det viste seg i ettertid at det ble for kostbart å legge noen av innspillingene hit. De har imidlertid tatt interesse for å utvikle noe mer rundt Sara Oust. De har på eget initiativ utarbeidet en kortfilm om henne, og venneforeningen bidrar med kr 10 000. Tolga-Os Sparebank bidrar også med midler. Dersom venneforeningen ønsker får vi bruke materialet til sommeren 2022. Ytterligere samarbeid vurderes etter at filmen er ferdigstilt.

Olsokforedrag

I forbindelse med «Olsok i Tolga» etablerte venneforeningen kontakt med olsok-komiteen. Dette for å bidra til at Edvard Hoem kunne komme og holde foredrag om haugianerbevegelsen og Sara Oust. Olsok-komiteen var svært positiv til initiativet, og Arne O. Bakken bidro sterkt til at foredraget ble en realitet. Arrangementet ble gjennomført på tunet i

Ousta den 26.07.2021. Det var et samarbeid med olsok- komiteen og Vingelen kirke- og skolemuseum. Foredraget handlet om Hans Nielsen Hauge, Sara Oust og det radikale kvinnesynet i Hauge-rørsla. Det kan leses på vår Facebookside. Her er en liten smakebit:

«Finn Wiig Sjursen gjorde sin hovudinnsats innanfor dei meir tradisjonelle, for ikkje å seia konservative krinsane i norsk kristen samanheng. Ein periode var han redaktør av avisa Dagen i Bergen. Ein lengre periode var han også tilknytt til den konservative Norsk Lærerakademi, eller NLA-høgskolen, som det heiter i dag. Han fekk i oppdrag å forske om korleis dei kristne friskulane, ungdomsskulane eller folkehøgskulane hadde sitt utspring i den haugianske rørsla, og før han døde, rakk han å publisere tre omfattande rapportar om Hauge-rørsla sin innverknad på det sekulære samfunnet både i Norge og i det norske Amerika. Dei fjerde og siste rapporten kom etter at han døde i 1996. Det er i den tredje rapporten han tar for seg det som er vårt tema i dag, nemleg kvinnene si stilling i det norske samfunnet rundt år 1800, og spesielt dei haugianske kvinnene. Sara Oust var ei av dei. Dei fekk stor innverknad ikkje berre som forkynnarar og salmediktarar, men som organisatorar, og innimellom også som bedriftsleiarar bak dristige entreprenørtiltak på mange kantar av landet og som forvaltarar av store økonomiske verdier.»

Utarbeidelse av artikkelen «Haugianismen - en utviklingsfaktor i Nord-Østerdal?»

Ingrid Petronille Røe skrev en artikkel i anledning Edvard Hoems besøk i Vingelen 26.07.2021. Hun stilte spørsmål ved om haugianismen har vært en utviklingsfaktor i Nord-Østerdal. Artikkelen ble publisert i Arbeidets Rett.

«I år er det 250 år siden Hans Nielsen Hauge ble født (1771-1824), og det feires med et nasjonalt jubileum. Stadig flere interesserer seg for haugianernes verdier og holdninger. Bevegelsen stod sterkt i Nord-Østerdal. Hva kan være arven etter de såkalte «leserne» eller «de vakte» i Fjellregionen?»

Artikkelen kan leses på venneforeningens Facebookside.

I denne sammenheng kan det nevnes at venneforeningen har startet et arbeid for om mulig å framskaffe mer informasjon om haugianere i Nord-Østerdal, inklusive flere personer.

Arbeid med arrangement under planlagt bispevisitas

Det var planlagt bispevisitas i februar 2022, men den ble dessverre avlyst. Venneforeningen har et stort ønske om å bidra i forbindelse med visitasen, og vi tar opp igjen tråden når det blir bestemt ny dato.

Siden biskopen har mye kunnskap om Sara Oust, foreslo vi at hun sammen med en foredragsholder kunne bidra til en kveld med refleksjon rundt verdier, holdninger og hva som har påvirket det samfunnet vi kjenner dag. Vi foreslo foredrag med påfølgende samtale innenfor følgende tema: Ett av fellestrekkene ved det haugianske familielivet var lese- og skrivekulturen. Hjemmene fungerte blant annet som bibliotek og skolestue. Nord-Østerdøler er et lesende folk som er opptatt av læring. Kommunene har gode skolerresultat, og utdanningsnivået er relativt høyt. Det er stor aktivitet innen sang- og musikk. Kan lese- og skrivekulturen samt sang og musikk være en arv etter haugianerbevegelsen?

Venneforeningen forespurte Trygve Riiser Gundersen (TRG) som takket ja. Han er idehistoriker, forfatter og redaktør i forlaget Press. TRG innehar mye kunnskap om Hans Nielsen Hauge og haugianerbevegelsen. «*Ved innføring av folkeskolen i 1889 beskrev embetsmenn den norske allmuen som i hovedsak uopplyste analfabeter. Nyere forskning har imidlertid vist at lesing var både vanligere og viktigere blant den jevne norske befolkningen enn hva man tidligere har trodd. Et av de beste eksemplene på dette er vekkelsesbevegelsen ledet av Hans Nielsen Hauge (1771–1824), som produserte og distribuerte minst 200 000 trykte tekster til en befolkning på 800 000. Men hva leste folk, og hvordan*»? TRG har også vært engasjert som innleder i forbindelse med debatt om samfunnsarven etter haugianerne.

Den norske kirke lokalt ved kirkevergen var positiv til initiativet.

Etablering av samarbeid med Nord-Østerdal videregående skole

I forbindelse med Hoems foredrag ble rektor ved Nord-Østerdal videregående skole invitert til Vingelen. I etterkant ble det opprettet kontakt for å muliggjøre et samarbeid mot skolen hvor vi kan bidra med kunnskap om Sara Oust. Det er et sterkt ønske fra vår side om å kunne bidra med vinklinger som kan sette verdiene og holdningene fra hennes og haugianerbevegelsen i Nord-Østerdal sitt virke inn i vår tid. Det er sendt en forespørsel til skolen om et samarbeid om markering av kvinnedagen enten i 2022 eller 2023.

Medlemsverving og antall medlemmer

Det er blitt laget et informasjonsark som er lagt ut på bibliotek i Nord-Østerdal og Hamar samt i Vingelen kirke- og skolemuseum. Det brukes også av styremedlemmer i forbindelse med verving.

Det er i 2021 21 medlemmer, 6 flere enn ved årsmøtet i fjor.

Styret vil takke Vingelen kirke- og skolemuseum for et godt og verdifullt samarbeid både før og etter etableringen av Sara Oust venneforening. Vi ser frem til videre samarbeid for å bidra til utvikling av utstillingen om Sara Oust.

Vi retter også en stor takk til Vingelen skole og barnehage for gratis lån av møtelokale!

Tolga, 03.11.2021

Styret i Sara Oust venneforening